

ULUSLARARASI TERÖR SUÇLARINDA ULUSLARARASI YARDIMLAŞMA

Doç. Dr. Durmuş TEZCAN (*)

1 — ULUSLARARASI TERÖR KAVRAMI ve BÜTÜN DÜNYAYI TEHDİT EDİŞİ

Toplumlarda korku heyecan ve aşırı öfke yaratarak siyasal amaçlar için insanlar arasında güvensizlik duygusunu genelleştirmeye yönelik suçlara terör veya tedhiş suçları denmektedir. Tedhişin uluslararasılık unsuru taşıyan türlerine uluslararası terör suçları adı verilmektedir. Bu uluslararasılık unsuru suç örgütünün değişik uyruktaki kişilerden oluşması, eylemlerinin binden fazla ülkeye yayılması, bütün insanlığı tehdit eder bir görünüme bürünmesi şeklinde ortaya çıkabilir.

Terör ister ulusal ve isterse uluslararası nitelikte olsun daima bir suçtur. Bu yönüyle Ceza Hukuku ve Kriminolojiyi ilgilendirir. Terör aynı zamanda bir savaştır, bu yüzden teröre karşı bir savaş stratejisi uygulanmalıdır. Öte yandan terörizm bir ideolojidir, bu bakımdan siyasî bir yaklaşımı gerektirir. Biz bu çalışmamızda terörizmin suç oluşu yönüne ağırlık veriyoruz zira her suç gibi terör suçları da kovuşturmayı cezalandırmayı zorunlu kılar. Uluslararası boyutlara bürünen terör ile mücadele ise ülkeler arasında uluslararası yardımlaşmayı gerektirir.

Günümüzde terör, dünyanın pek çok yerinde değişik görünümde altında insanlığı tehdit eden boyutlara ulaşmıştır. A.B.D. Georgetown Üniversitesi Stratejik Araştırma Enstitüsünün verilerine göre, 1984 yılında bütün dünyada 402 uluslararası terör eylemi işlenmiştir. Bunların % 40'ı Batı Avrupa'da, % 26,6'sı Ortadoğu'da, % 13,2'si Latin Amerika'da, % 1,5'i Kuzey Amerika'da ve % 0,2'si de Doğu Bloku ülkelerinde meydana gelmiştir. Ayrıca bu saldırıların sanıkları ile mağdurları, olayların % 67'sinde, değişik uyruktan kişilerdir.

Uluslararası terör içinde Ermeni terörüne gelince, bu terörde günümüzde uluslararası boyutlara ulaşmıştır. Dünyanın pek çok ülkesinde Ermeni saldırıları görülmektedir. Ermeni terörü, tahlil edildiğinde, 1915 de işlendiğini ileri sürdükleri Ermeni soykırımının Türk Devletince tanınma-

(*) 9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

sını, tazminat ödenmesini ve ejdatlarına ait olduğunu iddia ettikleri yurtlarının geri verilmesini dünyaya duyurmak ve kabul ettirmek amacı güden silahlı bir örgüt faaliyetidir. Bu amaçla Türk görevlilerine, Türk devletine ve kuruluşlarına karşı dünyanın dört bir yanında şiddeti başvurmakta ve saldırılar düzenlemektedir. Ermeni terör örgütlerinin 1973 ile 1984 yılları arasında (bu tarihler dahil) gerçekleştirdikleri yüzyetmişe yakın saldırıda amaç Türk tarafına zarar vermek ise de, yapılan dökümünde bu olayların 54'ünde Türkiye mağdur olurken, 34 olayda İsviçre, 24 olayda Fransa, 11 Olayda A.B.D., 8 olayda İtalya, 4 olayda İran, 3 olayda Federal Almanya ve 2 şer olayda da Hollanda, İspanya, İsrail, İsvec, S.S.C.B., Portekiz, Yugoslavya ve Yunanistan mağdur olmuşlardır. Birer olayda Ermeni teröründen mağdur olan ülkeler ise daha da fazladır. Bu durumda Ermeni terörünün uluslararası terörden soyutlanamayacağını ve pek çok ülkeye ve vatandaşlarına zarar verdiğini göstermektedir. Şu halde Ermeni teröründe diğer terör suçları gibi değerlendirilmesi, aynı şekilde cezalandırılması ve adli yardımlaşmaların bu konuda da geçerliliğini sürdürmesi zorunludur.

Öte yandan öldürme, öldürmeye teşebbüs ve bombalama türündeki Ermeni saldırılarının özellikle 1979-1983 yılları arasında yoğunlaştığını, 1980 yılında en yüksek seviyeye ulaştığını, bu rakamın 41 olduğunu ve 1982'den itibaren ise şiddetinin düşmeye başladığını gözlemliyoruz.

Bu gözlemlerden çıkan sonuç :

a) Günümüzde terör uluslararası boyutlara bürünmüş ve bütün dünyayı tehdit eder hale gelmiştir;

b) Türkiye'yi doğrudan tehdit eder gibi görünen uluslararası Ermeni terörü de diğer terör hareketlerinden ayırt edilemez. Zira, bu suçlarda hedef alınan kişiler veya kuruluşlar Türkler olmakla birlikte, gerçekte bu suçlardan zarar görenler, değişik Devletler ve onların vatandaşları olmaktadır. Daha somut bir örnek vermek istersek 15.7.1983 de Paris'in Orly Havaalanında meydana gelen Ermeni baskını zikredebiliriz. Bu olayda, görünürde Türkler ve Türk Hava Yolları Uçağı hedef seçilmişti. Ama sonuçta 2 Türk, 4 Fransız, 1 İsveçli ve 1 A.B.D. vatandaşı ölmüş ve ayrıca değişik milletlerden 60 kadar insanda yaralanmıştır;

c) Uluslararası terörün bütün ülkeleri tehdit eder hale gelmesi ve Ermeni teröründe aynı özellikleri göstermesi son yıllarda ülkeler arasında bir yardımlaşmayı sağlamak zorunluluğunu yaratmıştır.

2 — ULUSLARARASI TERÖRE KARŞI ULUSLARARASI YARDIMLAŞMA

Terörün bütün ülkeleri tehdit etmesi sebebiyle, terör ile mücadelede uluslararası yardımlaşma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu yardımlaşma çeşitli bakımlardan olabilir. Terörün menşei, sebepleri gibi sorunlar konusunda bilimsel yardımlaşmalardan terör suçlarının önlenmesine ve cezalandırılmasına kadar çeşitli konularda yardımlaşma mümkündür. Bilimsel ve teknik düzeydeki yardımlaşmaları bir kenara bırakarak, burada adli yardımlaşmalara değinmek istiyoruz.

Suçlulukla savaşında, uluslararası adli yardımlaşmalara ve suçluların geri verilmesi konularına, tarihin oldukça eski tarihlerinden beri rastlanmaktadır. Mısır'daki Asur'lular ile Anadolu'daki Eti'ler arasında M.Ö. 1294'te meydana gelen Kadeş Savaşı sonrası Eti kralı III. Hatusil ile II. Ramses arasında yapılan ve dünyanın bilinen en eski yazılı ittifak sözleşmesini oluşturan Kadeş Antlaşmasının İstanbul Arkeoloji Müzesi çivi yazılı belgeler arşivinde (Bkz. Boğazköy, 10403 + 6549 + 6674) bulunan tabletinde suçlulukla ortak mücadele konusunda şu hüküm yer almaktadır :

“Eğer siyasi suç nedeniyle Mısır ülkesinden Hatti ülkesine ve Hatti ülkesinden Mısır ülkesine kaçan siyasi suçlular olursa birbirlerine vereceklerdir. Bunlar şiddetli cezalandırılmayacaklar ve çocuklarının gözlerinden yaş akıtılmayacaktır.”

Bu belgeden de anlaşılacağı üzere suçlulukla mücadelede ülkelerarası işbirliği gereklidir. Ancak bu işbirliği gerçekleşirken suçluların durumunu da ağırlatırmamak gerektiği daima vurgulanmaktadır.

Ülkeler çeşitli suçlara ilişkin adli yardımlaşmalarla ilgili olarak yardımlaşma kapsamına giren suçlar konusunda bazı ayrımlar yapmaktadır. Özellikle 18. yüzyıldan itibaren ceza kanunlarının kodifiye edilmeleri sırasında siyasi suç, siyasi suça mutabıt adi suç, siyasi saikli adi suç konularında suçluların geri verilmesi gibi adli yardımlaşmalar kabul edilmiştir. Nitekim halen yürürlükte bulunan Türk Ceza Kanunu 9. maddesinde bu tür suçlardan ötürü bir yabancının yabancı bir ülkeye geri verilmesi talebinin kabul edilmeyeceği hükmü yer almıştır. Bu hüküm, ikili veya çok taraflı sözleşmelerle öngörülen haller hariç, bugünde geçerliliğini sürdürmektedir.

Ülkelerin mevzuatlarında siyasi suç kavramı suçların geri verilmesi ve adli yardımlaşma konuları bakımından geniş bir şekilde yorumlandığından, siyasal şiddet içeren terör suçlarında bu yönleriyle siyasi suç kapsamına girdiğinden bu suçlara ilişkin uluslararası adli yardımlaşmanın büyük güçlüklerle karşılaştığını sanırım burada izaha gerek yoktur.

3 — ULUSLARARASI TERÖR SUÇLARINA KARŞI ADLİ YARDIMLAŞ- MANIN GEÇİRDİĞİ EVRİM

Uluslararası ceza hukuku açısından devletler, başka ülkelerde işlenen suçlardan sırf siyasi, askeri veya mali nitelikli olanlarla ilgilenmemeyi ve hatta siyasi suç kavramını geniş yorumlamayı kural haline getirdiklerinden terör suçlarına karşı uluslararası adli yardımlaşma uluslararası kamu oyunun tepkisini üzerine çeken önemli olayların ortaya çıkmasına bağlı bir gelişim göstermiştir. Bu ilki, 1854 yılında Belçika'nın Liège şehrinde III. Napolyon'a bir saldırı düzenlenmesi olayıdır. Bu saldırı üzerine Belçika, suçluların geri verilmesine ilişkin 1.11.1833 tarihli yasanın 6. maddesine 22.5.1856 tarihli yasayla eklediği ve her defasında taraf olduğu ikili ya da çok taraflı iade sözleşmelerine girmesini sağladığı bir hükümle devlet başkanları ile onların aile efradı aleyhine işlenen suçları siyasi, suç veya siyasi suça murtabit adi suç olarak kabul etmeme prensibini benimsemiştir. Bu prensip "Belçika Kuralı" adıyla bugünde pek çok ikili ya da çok taraflı sözleşmede yer almaktadır. Nitekim ülkemizde taraf bulunduğu "Suçluların geri verilmesine dair Avrupa sözleşmesi"nin 3/3. maddesinde aynen: "İşbu sözleşmenin tatbikatı bakımından, bir devlet reisinin veya ailesi efradından birinin hayatına kasıt siyasi bir suç sayılmayacaktır" hükmü yer almaktadır. Bu kural uyarınca uluslararası terörün devlet başkanlarına veya onların ailelerine yönelmesi halinde devletlerin bu suçları hiç bir şekilde siyasi suç saymayarak her türlü adli yardımlaşmayı kabul edecekleri anlaşılmaktadır. Bu ise tarihte III. Napolyon'a bir saldırı yapılmasından sonra teröre karşı kamu oyununda beliren tepkinin bir sonucu olarak gerçekleştirilebilmiştir.

Siyasi şiddet içeren terör eylemlerinin yarattığı olumsuz durum bir başka olay ile uluslararası düzeyde konunun ele alınmasını sağlamıştır. Bu olay 9 Ekim 1934'te Yugoslavya kralı I. Alexander'a Marsilya'da düzenlenen saldırı olayıdır. Bu saldırıda Yugoslavyalı ile bir Fransız Bakanın ölmesinden ötürü tedhişçiliğin önlenmesi ve cezalandırılması hakkında uluslararası bir sözleşme hazırlanması görüşü ülkeler arasında çok taraftar toplamıştır. Bunun sonucu Milletler Cemiyeti bünyesinde "Tedhişçiliğin Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme" 1937'de hazırlanıp kabul edilmiş ve 24 ülke tarafından imzalanmıştır. Bu sözleşme yanında yetkisi seçimlik olan bir Uluslararası Ceza Divanı kurulmasını öngören ikinci bir sözleşme de yapılmıştı, bunu da 13 devlet imzalamıştır. Ne var ki 1939 da çıkan II. Dünya Savaşı bu sözleşmeleri ülkelerin onaylayıp yürürlüğe koymalarını engellemiştir. Bu yüzden 1937 tarihli Tedhişçiliğin Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşmeyi sadece Hindistan onaylamıştır. Söz konusu bu sözleşme 1960 yılları sonrasında or-

taya çıkan yeni terör olaylarıyla yapılacak mücadelede örnek alınacak bir sözleşme olmuştur.

II. Dünya Savaşı sırasında Yahudilere ve çingenelere karşı Nazi Almanyası tarafından uygulanan soykırımı politikası nedeniyle 1948 de "Jenosit'in Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkındaki Sözleşme" hazırlanmış, ülkemizde 5630 sayılı kanunla bu sözleşmeyi 25.3.1950 tarihinde onaylamayı kabul etmiş ve böylece 12.1.1951 tarihinde yeterli onay ve katılmanın sağlanması üzerine bu sözleşme yürürlüğe girmiştir. Anılan sözleşme uyarınca, "Millî, etnik, ırkî veya dinî bir grubu kısmen veya tamamen imha etmek" anlamına gelen soykırımı eylemleri siyasi suç olmaktan çıkarılmış ve bu suçların cezalandırılması ilkesi benimsenmiştir. Türkiye'nin böyle bir sözleşmenin hazırlık çalışmasına katılması ve çok kısa zamanda onaylayıp bu sözleşmeye taraf olması ülkemizin 1915 olaylarına bir soykırımı olarak nitelendirmediğini ortaya koyan bir örnektir. Zira bu sözleşmede soykırımı suçu birtakım unsurları içermektedir: Her şeyden önce ulusal, etnik, ırkî veya dinî bir grup bulunmalıdır. Sonra bu grup, sözleşmede sayılan grup mensuplarının öldürülmesinden bir grup çocuklarının başka bir gruba zorla nakledilmesine kadar uzanan grubun fizik varlığını sona erdirecek yaşama koşullarına tabii tutulması eylemini de içeren bazı muamelelere tabi tutulmalıdır. Ayrıca ulusal, etnik, ırkî veya dinî bir grubu kısmen veya tamamen yok etme kastının da mevcut olması gerekmektedir. Oysa 1915 de Doğu Anadolu'da Rus orduları ile işbirliği yapan ve Türkleri arkadan vuran Ermeniler'in bu savaş bölgesinden yine Osmanlı toprakları içerisinde kalan güney bölgelerine nakledilmesi olayı, savaş şartları sebebiyle alınmış bir nüfus kaydırma kararıydı. Bu nakil işlemi yasayla düzenlenmiş ve aşırılıklara kalkışanların cezalandırılacağı belirtilmişti. Nitekim birtakım yöneticiler bazı eylemlerinden ötürü Divan-ı Harbe verilip cezalandırılmıştır. Bu durumda Osmanlı yöneticilerinin Ermeni toplumunu topyekün imha etmek gibi bir kasitle hareket etmediklerini göstermektedir. Savaşın zor şartları içinde bu olaylardan Türk'lerde en az Ermeniler kadar zarar görmüş ve ızdırap çekmiştir. Bu yüzden işlenmiş bir soykırımı bulunmadığı için Türk Hükümetinin böyle bir sözleşmeye katılması doğaldır. Ancak Ermeni terörü bu gerçeği saptırıp kendisini haklı göstermek için Türklerin Ermeni soykırımını işlediklerini her fırsatta ileri sürmektedir.

Uluslararası terörün 1960 lardan sonraki yeni bir görünümü uçak kaçırma suçları olmuştur. Uçak kaçırma suçlarındaki büyük artışlar ve bir çok insan hayatını böylece tehlikeye atılışı yüzünden siyasal amaçla işlenen uçak kaçırma suçlarını adi suç olarak nitelendirip bu suçlarla mücadelede etkin olmak ihtiyacı kendisini uluslararası kamuoyuna kabul ettirmekte gecikmemiştir. Ülkeler, 1963'te Tokyo Sözleşmesi, 1970'de

Lahey Sözleşmesi ve 1971 de Montréal Sözleşmesi ile bu sorunu çözme-ya çalışmışlardır. Ülkemizde taraf olduğu bu sözleşmelerden 1970 tarihli "Uçakların Kanun Dışı Yollara Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Hakkında Lahey Sözleşmesi"nin ve 1971 tarihli "Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Kanun Dışı Eylemlerin Önlenmesine İlişkin Montréal Sözleşmesi"nin 7. maddelerinde aynen: "Suçlu olduğu iddia edilen şahıs topraklarında bulunan âkit devlet, bu şahsı iade etmezse, istisnasız ve suç kendi arazisinde işlensin veya işlenmesin, vak'ayı takibat maksadıyla yetkili makamlarına havale etmeye mecburdur. Bu makamlar o devletin kanunlarına göre ciddi mahiyette sayılan adi suçlarda olduğu şekilde karar vereceklerdir" hükmü yer almıştır. Böylece uçak kaçırma suçlarını işleyen terör örgütlerinin bu eylemleri siyasi suç kapsamından çıkarılmıştır. Bu sözleşmelerden önce mesela Türkiye'ye yurt dışından siyasi amaçlı uçak kaçırımlarda işlenen adam öldürme ve yaralama suçları da siyasi suça dahil edilmekte ve kaçırılan şahıslar bu suçları işledikleri ülkeleri geri verilmemekte idi. Mesela 30 Haziran 1948 tarihinde Bulgaristan'dan Türkiye'ye kaçırılan uçakta işlenen öldürme ve yaralama suçlarında, Türk Yargıtayı Ceza Genel Kurulu, bu suçların siyasi suça murtabit adi suç olduğundan ve Bulgaristan topraklarında işlendiğinden ve Bulgaristan'a geri verilmeyen bu suçluların Türkiye'de kovuşturulması Türk Ceza Kanununun öngördüğü evrensel yetki kapsamına girmediğinden bahisle, anılan kanunun 6 ve 9. maddeleri uyarınca Türkiye'de yargılanamayacağına karar vermişti. Buna karşılık yukarıda değindiğimiz uçak kaçırımlara ilişkin sözleşmelerin yürürlüğe girmesinden sonra, 7 Kasım 1982 tarihinde, cebir, şiddet ve tehdit kullanılarak Rusya'dan Türkiye'ye sığınmak maksadıyla kaçırılan uçak olayında, Yargıtay 8. Ceza Dairesi 18.1.1984 günü ve 1983/2528 E. - 1984/54 K. sayılı kararında, Doğu Almanya uyruklu şahısların ileri sürdükleri ülkelerinin rejiminden kaçma gerekçelerinin ve zaruret halinde buldukları şeklindeki savunmalarının işledikleri eylemleri siyasal suç saymaya imkan vermediğine karar vermiştir. Demek ki, bugün artık hangi amaçla işlenirse işlensin, uçak kaçırma suçları, geri vermeye ve adli yardımlaşmaya konu olabilmekte ve ayrıca, asla cezasız kalmamaktadır.

1970'li yıllardan sonra terörizmin diplomatları kurban seçmeye başlaması, Birleşmiş Milletler örgütüncü, "Diplomatlarda Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi"nin, 14.12.1973 tarihinde, kabul edilmesine neden olmuştur. Türkiye de, bu sözleşmeyi, 27.10.1980 günlü ve 2326 sayılı Kanunla onaylamıştır. Bu sözleşme, diplomatik temsilcilere ve diğer uluslararası korunmaya sahip kişilere karşı işlenen ve bu kişilerin güvenliğinin ihlal eden suçların devletler arasında işbirliği için gerekli olan normal

uluslararası ilişkilerin sürdürülmesine ciddi bir tehdit yarattığı gözönüne alınarak hazırlanmıştır.

Bu sözleşmenin 8. maddesi, uluslararası korunan kişilere karşı işlenen suçların iade edilmeyi gerektiren suçlar kapsamına gireceğini ve bu suçların işlendiği ülkeye bakılmaksızın her ülkede cezalandırılacağını hüküm altına almaktadır. Böylece Uluslararası terörün boy hedefi haline gelen diplomatların korunması ve bu kişilere karşı işlenen suçların siyasi suç kapsamı dışında tutularak evrensel bir yetkiyle her ülkede cezalandırılması sağlanmıştır.

Uluslararası terörün özellikle son yıllarda Avrupa Konseyine Üye Devletlerde büyük sorun haline gelmesi sebebiyle tedhişçiliğin önlenmesi konusu, Avrupa konseyini yakından ilgilendirmiş ve hazırlanıp 27.1.1977 de üye Devletlerin imzasına açılan "Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi" Türkiye ile birlikte 12 Devlet tarafından onaylanmış ve yürürlüğe konmuştur.

Artan tedhişçilik suçlarının sebep olduğu artan endişeye müdrük olarak, bu tür suç sanıklarının kovuşturmadan ve cezadan kurtulmamaları için etkin önlemlerin alınmasını sağlamak amacıyla hazırlanan bu sözleşmenin birinci maddesinde, taraf ülkeler, uçakların kanun dışı yollarla ele geçirilmesini, Sivil Havacılığın güvenliğine karşı kanun dışı eylemleri, diplomatik ajanlarda dahil olmak üzere uluslararası korunan kişilerin hayat, fizik bütünlüğüne veya özgürlüğüne karşı saldırıları kapsayan ağır suçları, adam kaldırma, rehin alma, hürriyeti tahdit suçlarını, kişilerin hayatları için tehlike oluşturduğu oranda bomba, el bombası, roket, otomatik ateşli silah, bombalı mektup veya koli kullanmak suretiyle işlenen suçları ve bu suçlara teşebbüs edenlerle bunların suç ortaklarının eylemlerini suçluların geri verilmesi ve adli yardımlaşma bakımından siyasi suç siyasi suça murtabit suç veya siyasi nedenle işlenmiş suç niteliğinde telakki etmiyeceğini hüküm altına almışlardır.

Bütün bu gelişmeler, uluslararası terör ile mücadelede ülkelerin suçluların iadesi de dahil her türlü adli yardımlaşmayı sağlayacak bir gelişme göstermiştir. Artık günümüzde, siyasi şiddet içerse de, uluslararası terör suçları, siyasi suç olarak nitelendirilemez. Yapılan uluslararası sözleşmeler, bu durumu, açıkça doğrulamaktadır.

4 — VARILAN SONUÇ

Hangi amacı güderse gütsün, uluslararası terör, günümüzde, bütün insanlığı tehdit etmektedir. Bir bakıma yeni bir savaş taktiği görünümüne sahiptir. Ancak görünürdeki hedefine ulaşmak için bütün insanlığı

karşısına almaktadır. Sayıları görünürde büyük rakamlara ulaşmayan, hücreler halinde çalışan ve özellikle demokratik ülkeleri derinden etkileyen terör örgütleri kendi aralarında işbirliği yaparak son zamanlarda Batı Avrupa'da olduğu gibi birlikte hareket etmekte ve mensupları, çoğu kez değişik uyruklu kişilerden oluşmakta ve bir çok ülkede binlere varan sempatanları bulunmaktadır. Dünyanın pekçok ülkesine yayılabilen terör örgütleriyle mücadelede artık, bütün ülkelerin işbirliği zorunludur. Zira, bu örgütlerin eylemlerinden değişik ülkeler mağdur olmaktadır. Ermeni terörünü de yukarıda açıkladığımız gibi uluslararası terör hareketinden ayırmak mümkün değildir. Türkiye'ye karşı düşmanca amaçlarla bu örgütlere arka çıkan ve taraf oldukları sözleşmelerdeki yükümlülüklerini yerine getirmeyen veya bu sözleşmelere kötü amaçlar için taraf olmayan Devletler sonuçta kendilerini ve vatandaşlarının güvenliğini tehlikeye atmaktadırlar.

Öte yandan terör suçlarına karşı uluslararası sözleşmelerle düzenlenen adli yardımlaşmaların uygulamada etkinliklerini sağlayabilmek için belli kavramlar konusunda anlam birliği sağlamak ve ayrıca üye ülkelerin terör suçlarına ilişkin düzenlemelerini yeknesaklaştırmak veya en azından uyumunu sağlamak gerekir. Bir örnekle konuyu açıklamak istersek şunu söyleyebiliriz. Mesela Türk, İtalyan ve Alman hukukunda bir kişinin bir suç örgütüne dahil olduğunu açıklamayı dahi bir suç oluşturur. Buna karşılık, aynı eylem Fransız mevzuatında herhangi bir suç sayılmamaktadır. Bu yüzden terör suçları konusunda ülkeler arasında yardımlaşma güçleşmektedir. Zira kendisinden yardım talebinde bulunulan ülkeye talep konusu suçun kendi ülke mevzuatında cezalandırılabilir bir eylem olması şartını aramaktadır. Ayrıca terör suçlarında siyasi suçun dar yorumlanması ilkesi uygulamada her zaman gerçekleşmemektedir. Hatta Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesi ilk bakışta getirdiği ilkeleri uygulamaz hale dönüştürebilecek hükümlerde içermektedir.

Ülkeler arasında kişi ve mal dolaşımının devamlı arttığı, kitle iletişim araçlarıyla ilişkilerin çoğaldığı günümüz dünyasında salgın hastalık haline geline gelen teröre karşı mücadelede ülkelerin sıkı bir işbirliğine yönelmeleri zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Zira bugün, terör-uluslararası boyutlara ulaşmıştır ve çok uluslu bir görünüme sahiptir. Buna karşı devletlerin tek başlarına mücadeleye çalışmaları etkin bir yöntem değildir. Artık bütün insanlığı tehdit ettiği hergün somut örneklerle yeniden teyit olunan terör karşısında, ülkesel çıkarlar bir kenara itilip, bu suçların siyasal saikleri ne olursa olsun, adli yardımlaşma sağlanmalı ve bu sağlanırken de samimi davranılmalıdır. Aslında bugüne kadar yapılmış olan uluslararası sözleşmeler etkili bir adli yardımlaşmayı sağlayacak

düzeydedir. Ancak bunlara ilgili bütün devletlerin taraf olması ve etkin bir uygulama için mevzuatlarında birbirlerine yaklaştırılması gerekir.

Sonuç olarak diyebilirizki, uluslararası adli yardımlaşmanın tarihçesi, bize, terör suçlarına ilişkin adli yardımlaşmanın bugüne kadar uluslararası kamuoyunda büyük yankılar uyandıran acı olaylardan ders alınarak mesafe katettiğini göstermektedir. Oysa bazen bu tür bir terör eylemi bir dünya savaşının başlangıç noktası olabilmektedir. I. Dünya Savaşı buna bir örnektir. Gelişen teknoloji karşısında daha acı olaylara tanık olmak için terörle mücadelede uluslararası adli yardımlaşma hem bir görev ve hemde zorunluluktur. Her devlete düşen bunun bilincine varmak ve küçük çıkar hesaplarını bir kenara itmektir.